

Hoe duurzaam is de vis die gevangen wordt door de Vlaamse vloot?

Hebben de inspanningen die vissers leveren om duurzamer te vissen effect? Om te kunnen antwoorden op die vragen heeft ILVO een meetinstrument voor duurzaamheid in de visserijsector ontwikkeld: VALDUVIS.

VALDUVIS

Duurzaamheidsbarometer voor de Vlaamse Visserij

De methodiek werd ontwikkeld in nauw overleg met de sector en visualiseert de ecologische, sociale én economische duurzaamheid van de Vlaamse vloot als een duurzaamheidsster. VALDUVIS is vernieuwend omdat het objectief, genuanceerd, gedetailleerd, transparant en vooral niet commercieel is. Daardoor kunnen duurzaamheidsbepalingen worden uitgevoerd op verschillende punten in

het traject van vangst tot markt, en kunnen vooral verbeteringen qua duurzaamheid helder en objectief worden aangetoond. Het systeem zal Vlaamse vissers een leidraad en een stimulans geven voor verdere innovatie op weg naar duurzaamheid, en zal ervoor zorgen dat hun inspanningen om het vangstproces duurzamer te maken eindelijk zullen kunnen worden verzilverd en erkend. Zowel het beleid als stake-

holders uit de visserijsector kijken reikhalzend uit naar de toepassing in de praktijk.

De Vlaamse visserijsector doet grote inspanning om het visserijproces te verduurzamen, denk maar aan de toepassing van netaanpassingen om bodemimpact, teruggooi en brandstofverbruik te verminderen. Tot op heden is het echter moeilijk om deze inspanningen zichtbaar te

maken en te valoriseren, tot grote frustratie van de sector.

Vandaag is er VALDUVIS, een door het ILVO ontwikkeld wetenschappelijk onderbouwd instrument om verduurzaming te meten en hard te maken. ILVO kijkt daarbij niet enkel naar ecologische aspecten van duurzaamheid, zoals de staat van de visbestanden, bodemimpact en bijvangst, maar houdt ook rekening

met sociale en economische aspecten van een duurzame visserij zoals veiligheid en rentabiliteit. Hierdoor onderscheidt VALDUVIS zich van gevestigde systemen zoals bijvoorbeeld MSC (Marine Stewardship Council).

Binnen elk van de drie pijlers, ecologisch, economisch en sociaal, zijn er een aantal indicatoren die de duurzaamheid van de visserijactiviteit bepalen. Zo wordt de ecologische duurzaamheid niet enkel bepaald door de bodemimpact, maar onder andere ook door de toestand van het visbestand, teruggooi, en brandstofverbruik. Dierenwelzijn, een aspect van duurzaamheid dat vaak onbeoordeeld blijft, krijgt in VALDUVIS een score onder de sociale pijler.

Op dit moment telt VALDUVIS 14 indicatoren. In het schema worden deze indicatoren en een fictieve scoring overzichtelijk weergegeven in de VALDUVIS-duurzaamheidsster. Elke taartpunt – voor de ecologische, economische en sociale pijler respectievelijk groen-, blauw- en geeltinten – stelt een indicator voor. Hoe groter de taartpunt, hoe duurzamer de aangelande vis scoort op de indicator.

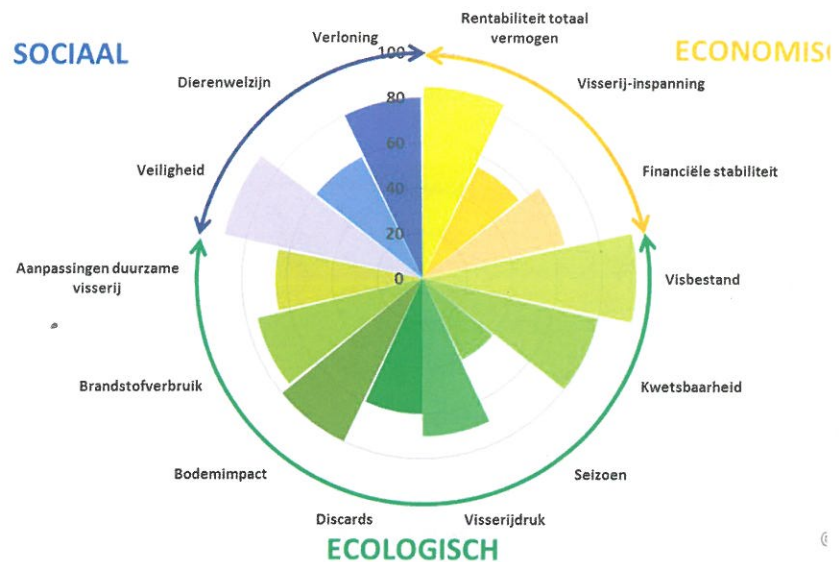
Wat ook bijzonder is aan VALDUVIS, is dat duurzaamheidsscores van een vaartuig kunnen worden berekend voor elke individuele vistrip. De ene trip is immers de andere niet: door een andere doelsoort of een andere visgrond te kiezen, kunnen de scores er volledig anders uitzien. Bovendien kijkt VALDUVIS in meer detail naar de vangstmethode dan andere systemen, zodat reders erkenning krijgen voor verduurzamende ingrepen aan hun vaartuig.

De duurzaamheidsscores per taartdeel worden berekend op basis van een aantal parameters (bijvoorbeeld het vangstgebied, de vangstmethode, het vaartuig, het brandstofverbruik). Die parameters worden per analyse ingevuld op basis van informatie uit enerzijds

het elektronisch logboek, een digitaal systeem waarin reders verplicht details over hun visreizen bijhouden en dat tevens gebruikt wordt door de controleinstanties van de overheid. Anderzijds leveren bestaande databanken, zoals de balanscentrale van de Nationale Bank, de nodige economische cijfers. Het gebruik van bestaande datastromen maakt VALDUVIS objectief, betrouwbaar, goedkoop en eenvoudig te implementeren. Bovendien biedt het de mogelijkheid om “real time” scores te berekenen. Zo weet de visser op elk moment hoe duurzaam hij vist, en kan een viskoper in de veiling up-to-date duurzaamheidsscores raadplegen.

Sinds het begin van het project werken stakeholders zoals De Rederscentrale, het Departement Landbouw en Visserij, de Vlaamse visveilingen, VLAM (Vlaams centrum voor Agro- en Visserijmarketing), Natuurpunt en Vis en Gezond (de Belgische groepering van de visindustrie) actief mee aan VALDUVIS. Daardoor is VALDUVIS een systeem geworden dat door de hele sector en het beleid wordt ondersteund. Het Departement Landbouw en Visserij rekt op het meetsysteem om het streven naar duurzaamheid zichtbaar te maken: “Willen we de inspanningen van onze Vlaamse visserijsector naar duurzaamheid aantoonbaar en lonend maken, dan moeten we de aspecten van duurzaamheid allereerst meetbaar maken. VALDUVIS maakt dit mogelijk, en brengt bovendien de betrokken partijen bij mekaar. De Vlaamse overheid steunt dan ook volop dit streven naar een sociaal, economisch en ecologisch duurzame Vlaamse visserij.” Ook Natuurpunt erkent de mogelijkheden: “VALDUVIS is een waardevol project, dat een vervolg

De VALDUVIS-duurzaamheidsster

De VALDUVIS-duurzaamheidsster voor een fictieve visserijactiviteit. Elk taartpunt – voor de ecologische, economische en sociale pijler respectievelijk groen-, blauw- en geeltinten – stelt een indicator voor. Hoe groter de taartpunt, hoe duurzamer de visserijactiviteit scoort voor die indicator. De scores gaan van 0 (minst duurzaam) tot 100 (meest duurzaam).

verdiend. Met VALDUVIS worden de inspanningen die Belgische vissers leveren om duurzamer te vissen, zichtbaar.” Nu de methodiek op punt staat, staan de stakeholders dan ook te popelen om het in de praktijk te gaan toepassen. De manier waarop dat zal gebeuren werd vastgelegd tijdens een sectoroverleg, waaruit duidelijk bleek dat VALDUVIS in eerste instantie moet dienen als duurzaamheidsmonitor en leerinstrument voor reders en het beleid. “We hebben onze leden al een paar keer aangeraden om het ILVO te contacteren om op confidentiële basis een zeereis van hun vaartuig te laten evalueren. De Rederscentrale kijkt uit naar de toepassing van VALDUVIS ter erkenning van de vele initiatieven, zoals bijvoorbeeld onder het Maatschappelijk Convenant ‘Naar een duurzame Vlaamse visserij’, zegt Emiel Brouckaert van de Rederscentrale. In een later stadium kunnen de VALDUVIS scores ook worden gebruikt om duurzaamheidsinformatie te verschaffen bij het vermarkten van de vis. Stefan Van Sande van visbedrijf De Troyer benadrukt het be-

lang van overleg binnen de sector, van visser tot handelaar: “De handel beseft dat de reders een betere prijs verdienen voor sommige vangsten. VALDUVIS maakt duurzaamheid zichtbaar en draagt bij tot een betere relatie tussen bovenstaande partners.”

De eerste praktijkproeven met toepassing van het systeem aan boord van vissersvaartuigen gaan begin 2015 van start. ILVO zal ook bij de implementatie en optimalisatie van VALDUVIS de wetenschappelijk opvolging blijven verzekeren.

Meer informatie:

Greet Riebbels, Communicatie ILVO, Greet.Riebbels@ilvo.vlaanderen.be, tel. +32 9 272 25 05, GSM 0486 26 00 14
Kim Sys, onderzoeker, Kim.Sys@ilvo.vlaanderen.be, tel +32 59 56 98 54
Arne Kinds, onderzoeker, Arne.Kinds@ilvo.vlaanderen.be, tel +32 59 56 98 26